

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is,

A nemzet ítélt.

Kolozsvár, február 12.

(△) A kolozsvári esküdtbírók tegnap egyhangúlag mentette föl Éber Jenőt az ügyesség által ellene az „Ujság“ október 14-iki számában „Józan fővel...“ című cikk miatt emelt királysértés vádjáról.

Tizenkét esküdt, tizenkét polgártársunk, akik szívre tett kézzel esküdtek meg arra, hogy ítéletükben az igazságot és csakis az igazságot fogják legjobb meggyőződésük szerint szolgálni, kimondták, hogy azt az igazságot, melyet az inkriminált cikk kifejezett, szabad volt kifejezni még azzal az önértékes öszinteséggel is, melylyel az a cikk meg volt írva.

De nem, mi nem tizenkét polgárt láttunk csak abban a tizenkét esküdtben, akik a tegnapi nap déli előtti szakának józan világossága mellett józan és bölcs ítéletet hoztak: mi abban a tizenkét esküdtben a magyar közvéleményt látjuk megtestesülve s annak a tizenkét esküdtnek ítélete az egész magyar közvéleménynek józan szava volt.

Mély tisztelet és az elégtétel érzete tölt el az esküdtbírók bölcsessége iránt. De lehetett-e tulajdonképpen kételkednünk ebben a bölcsességben? El lehetett-e képzelni azt, hogy akadjon magyar esküdtszék, mely erőszakon akarjon elkövetni az Igazságon, guzba akarja verni a gondolkodás, az érzés és a szólás szabadságát? Nem, ez nem is történhetett volna másként. Hiszen nézzük végig annak az esküdtszéknek tagjait, akik ezt a felmentő verdiket hozták: állami hivatalnokokból, ügyvédek, gazdák, iparosokból, kereskedőkből állt össze ez az esküdtszék.

Pártszempon, elfogultság, előítélet, rokonszenv, vagy ellenszenv ennek az esküdtszéknek ítéletéből eleve ki volt zárva. És mikor mindezekről menten az ítélet mégis fölmentő volt, az nemcsak azt mutatja, hogy az a tizenkét ember bölcsen gondolkodott, nem, az többletjelent, az azt jelenti, hogy ez volt egyhangú ítélete ebben az ügyben a magyar nemzetnek is. És amint nem volt — úgy véljük — egy, de egy ember se abban az esküdtszékben, aki másként gondolkodott, érzett és ítélkezett volna, úgy nem lehet, hogy akadjon ennek a nemzetnek csak egy olyan magyar tagja is, a ki nem csupán a res pidiata iránt való tiszteletből, de az ítélet minden kétségen fölüli álló bölcsessége fölött teljes és örömteli megnyugvást ne érezzen.

Mi az igazságot keressük itt! — szölt Barabás Béla a védői székéből. És az a parittyakő, melyet a vád az Igazságnak alabástrom fehérségű és márvány szilárdaságú teste felé röpitett, lepattozott arról s az Igazság érintetlen és ragyogó fehérségben állt előttünk. Megtaláltuk az igazságot.

Mert mi volt az igazság ebben az ügyben? Az igazság az volt, hogy bezonyult, hogy a cikk valóban a nemzet közérzetéből fakadt akkor; az igazság kiderült az esküdtök azon ítéletével, hogy a közérzetnek kifejezést szabad adni a törvény korlátain belül; az igazság az volt, hogy az őszinte szó bűntetlen maradt.

Nem egy embernek csupán, hanem egy egész országnak az igazságát keresték és találták meg tegnap. S az esküdtbírók ítélete előismerése volt Barabás Béla azon fenségesen szép szavai igazságának: Mert mikor látja a nemzet, hogy hónapokon keresztül a budai várak tűres,

mikor azt látja, hogy jelentéktelen, kicsiny ünnepeken az osztrák császár mindig ott van szeretett népe között, míg Magyarországon még kiváló nagy, évszázadokra szóló emléknapon sem jelenik meg — hát akkor még a szót is visszafojtsuk lelkünkbe? Hát rabszolgák vagyunk mi, hogy mindent elhallgassunk és lelkünk minden jogos kívánságát, jogos fölháborodását, óhaját kifejezésre ne juttassuk... Mi nem szolgák vagyunk az apostoli királynak, hanem csak hüségesei alattvalói.

És az a fölmentő verdikt a saját szabadságát is megtámadhatatlanul magos piédesztálra helyezte. Hiszen a sajtó nem lehet más, mint a közérzet és a körülmény tükrö. Ez a tükrö fényes, tündöklő, sima lap, melyen a közvéleménynek minden lehellete kell, hogy nyomot hagyjon. Ezt a tükröt letakarhatják; de akkor eltakarják a közvéleményt is. S ha ez a tükrö párazattól soha el nem homályosul, akkor az a közvélemény halott. Az a cikk, melyet inkriminált a vád, az igazságot tartalmazta; az a mód, ahogy a szerző a cikket megírta, nem ütközött törvénybe s az a hang, mely a cikkből fölcsendült, az elkeseredés mély, erős, de jogos hangja volt.

Megtaláltuk az igazságot s ezt az igazságot a Barabás Béla elméjéhez és szívéhez szóló ragyogó ékesszólása emelte ki, de ott élt az igazságérzete annak a tizenkét esküdtpolgárnak a lelkében, akik az esküdtbíráskodás dicsőségére fölmentő ítéletükkel örökévaló jogaiba installáltak az öntudatos gondolkodás és szabadszólás mindennél szentebb szakramentumát.

Az „Ujság“ királysértési pöre nagy hullámokat vert az egész országban. Az egész hazai sajtó meglepetéssel tárgyalta a vádhatóságnak eljárását, melylyel egy teljesen felesleges és hiábavaló tárgyalás anyagát állította oda a királyi személynél.

Az egész hazai közvélemény megvolt győződve, hogy soha feleslegesebb dologra nem pazarolták az időt és fáradságot, mint éppen erre az ügyre s ime a következmények igazat is adtak minden tekintetben a józanul ítélkezők véleménye.

Éber Jenőt, ki az „Ujság“-ban a „Józan fővel“ című inkriminált vezető cikkelyünk megírta, az esküdtbírók fölmentette és így a bíróság ítélete is felmentő volt. Vezető cikkelyünk megfelelő módon tárgyalja a nagy perünk anyagát, e helyen csupán a tegnapi tárgyalással foglalkozunk.

Az első esküdtszéki ciklus érdeklődésben anyagba feltűnően illeszkedett bele az „Ujság“ királysértési pere. Hetek óta kíváncsan várta a közönség a per kimenetelét, habár általános volt a remény, hogy ez mireánk nevezve csak győzelemmel végződik.

Szerkesztőségünk már napok óta ostromolták kérdézősködésekkel, hol lehet jegyet váltani?... lehet-e még jegyet kapni?... Szóval mindenki jelen akart lenni, mikor a szenzációs vétség tárgyalását kezdi meg a bíróság.

Nyolc órára volt kitűzve a tárgyalás, de már jóval a kitűzött idő előtt nagy közönség vonult az igazságügyi palota felé.

A tárgyalási terem csakhamar annyira megtelt, hogy az ajtóhoz állított két rendőr a kissé későn érkezetteket már nem bocsájtotta az ülésterembe. A közönség sorait díszes hölgyközönség is ékesítette, mert hát az érdeklődés a hölgyek között sem volt kisebb, mint a férfienél. Öt perc híja nyolc órának, de közönség még egyre érkezik.

Egy fiatal gimnasia gyerek könyörög a rendőrnek, engedje be a terembe, de a cerberus hajthatatlan marad.

— Engedjen kérem — szölt a diák. Hiszen én hozom a legnagyobb áldozatot. Ma délelőtt nem mentem előadásra s ilyen formán az én elítélte sem sokkal biztosabb mint a vádlott.

Végre is engedett a rend éber őre s a kis diák ragyogó arccal rohant a terembe.

Nemsokára megérkeztek Barabás Béla orsz. képviselő és Papp József az „Ujság“ felelős szerkesztője. A folyosó közönsége elfeledve, hogy az igazságügyek helyiségében

nem szabad a tetszést, vagy nemtetszést nyilvánítani, hatalmasan megjeljen Barabás Belát, ki az ováció elől menekülve, a terembe sietett és a védők elfoglalják helyeiket.

Nyolc óra után néhány perccel belép a bíróság. Szentkereszthy Zsigmond kuriai bíró, elnök. Jékely Dániel és Stephany Elek szavazó bírák.

A bíróság körében mozgás támad.

Elnök megnyitja a tárgyalást, mely után vádlott nácionaleját kéri ki.

Ezután a esküdtök kisorsolására kerül a sor. Valamennyi esküdt szeretne ítélkezni az érdekes perben, de csak tizenketőnek jut szerep.

A többi esküdt urak a hallgatóság közt helyet foglalhatnak — szölt az elnök.

Az esküdtök elfoglalják helyeiket s az adott formák között megkezdődik a tárgyalás.

Éber Jenő az elnök kérdéseire elmondja, hogy a királyt sérteni nem akarta s csupán a közhangulatnak adott cikkében kifejezést.

Alig tartott félórát a bizonyítási eljárás, mely után felolvasták az esküdtökhöz intézendő kérdést.

— Kérem a vádhatóság képviselőjét terjeszse elő a vádbeszédét — szölt az elnök.

Néma csendben állt fel Csipkés Károly kir. ügyész és jobb égyhöz méltó buzgalommal terjesztette elő vádbeszédét. Bármily jelesek is azonban a kir. ügyész képességei, bármennyire is elismerjük jogi készségét, tudását — ezt az ügyet nem volt képes, nem lehetett képes megvédelmezni.

Az alig 20 percig tartó beszéd után Barabás Béla emelkedett szólásra. Előbb mozgás támad, majd halálos csend. A legkisebb neszt is elnémul. Mindenki figyel a nagy szónokra, kit először látni a kolozsvári közönség e minőségben szerepelni. Milyen más is Barabás Béla a szélbali politikus, a rettegett harcos és Barabás Béla a védő-ügyvéd.

Az előbbiből semmi más nem marad, mint az ellenállhatatlan hatású szónok, ki — mint maga is kifejezte — ez alkalommal egyebet nem akar, mint a bíróság és esküdtszék mellett segédkezni az igazság kiderítésében.

Csendben, szinte halkán fog beszédébe s már első hasonlatánál is megkapja hallgatóságát, midőn a verebet példázza, melyre ágyúkkal lövöldöznek.

Majd ismertet a királynak a Mátyás-szobra leleplezéséről szóló távolmaradásának historikumát, miattal nem egy érdekes kulisszamegetti titkot árul el, azután rátér az inkriminált kifejezésekre és izzó-porrá zuzza az ügyész érvelését.

A közönség sugárzó arccal hallgatja a szónoki remeket s fokozódik még a tetszés, midőn kijelenti, hogy a királysértés nem képezhet vita tárgyát. — Ha van sértés, úgy azt minden embernek meg kell látni, nemcsak az ügyészek. A király távolmaradását kommentáló sajtó közleményekben a most inkriminált kifejezéseknél sokkal erősebbek is voltak: miért nem juttott egyetlen ügyésznek sem eszébe vádat emelni.

— „Törpe utódokról“ beszél a cikk-író — ugymond — hát nem vagyunk e valamennyien törpe utódok a dicső, nagy királyhoz képest.

Majd ann k fejtegetésbe bocsátkozik, hogy egy kis tulzással mennyire félremagyarázhatni a királysértés tényálladékat.

— Ime ez a kép — s ezzel ő Felső-gének a tárgyalási teremben függő képére mutatott, — nekem ez a kép nem tetszik, mert nem látó n királyom fején Szent István koronáját és vállán a királyi palástot, hanem a katonát látom előtérbe.

Itt felbuzsákkította a szónokot az elnök — Kérem ez nem tartozik a tárgyra Ne tessék attól eltérni!

Barabást a közbeszólás nem zavarta meg s tovább is nagy elokvenciával folytatta beszédét, melyet azzal fejezett be, hogy kérte véndecére a „nem bűnös“ kimondani.

A közönség valósággal visszafojtott lélekzettel hallgatta a beszédet és soha talán nagyobb megerőltetésbe nem került, hogy tetszésének kifejezését visszatartsa. Csak a nagy mozgás jelentette, hogy itt valami rendkívüli dolognak hatása alatt áll. Az esküdtök is láthatólag meg voltak illetődve s e pillanatban már egy ember sem akadt a teremben, ki biztosra ne vette volna vádlott fölmentését.

Barabás Béla legszebb szónoki diadalának érzetével foglalta el helyét.

A repikák elhangzása után Barabásnak ismét alkalma nyílt, ha csak pár szót is, semmivé tenni a vád által felhozottakat, az elnök az esküdtökhöz fordulva megmagyarázta a vád jogi oldalát, mely után az esküdtök visszavonultak tanácskozára.

A folyosók csakhamar megteltek kö-

zönséggel és egyébről sem folyt a szó, mint Barabás páratlan sikert beszédéről.

— Valóságos renek!

— Gyönyörű beszéd volt, hangzott egyik s másik oldalról.

Félórát tanácskozás után már szölt az elnök csengő s Békassy Károly, az esküdtök főnöke kihirdette az eredményt, mely szerint Éber Jenőt az esküdtszék nem találta bűnösnek.

Elnök ennek folytán azonnal felolvasta a törvényeszk ítéletét, mely szerint Éber Jenőt a vád és következményei alól fölmentette.

— Az ítélet jögerős! A tárgyalást befejezem! — szölt az elnök, de még aig fejezhet be beszédét, feldördült az éljen.

— Éljen Barabás! — zúgta a közönség ismételt. Hiába volt az elnök ismételt figyelmeztetése, a közönség csak egyre éljenzett és tüntetett Barabás mellett mindaddig, míg a törvényeszk épületet elhagyta.

A tárgyalásról szóló részletes tudósításunk egyébként a következő:

A tárgyalás kezdete 8 óra 10 perccor. Bevonul Szentkereszthy Zsigmond br. törvényeszk elnök, vele a szavazó-bírák: dr. Jékely Aladár és Stephany Elek törvényeszk bírák. Jegyző: Gyarmathy Zsigmond. Védők: Barabás Béla és dr. Papp József.

Az elnök megrázza a csen. etyüt és szöli:

A tárgyalást megnyitom! A mai napra ki van tűzve az Éber Jenő ellen „királysértésért“ indított sajtóper tárgyalása. Tekintettel az ügy fontosságára, intézkedtem, hogy a tárgyaláson történeteket gyorsírók jegyezzék. Éber Jenő!

Éber (Feláll). Elnök: Hol született? Éber: Budapest. Elnök: Hol lakik? Éber: Kolozsvárt. Elnök: Hány éves? Éber: 27. E: Mi a vallása? É: róm. kath. E: Mi a foglalkozása? É: Biztosítási titkár. E: Van vagyon? É: Nincs. E: Volt büntetve? É: Nem. E: Volt katona? É: Nem.

Elnök felolvassa az esküdtök névsorát. Jegyző felolvassa az esküdtbírók gátló körülményeket és konstataciókat, hogy nincs érdekeltség az esküdtök részéről. Elnök konstataciója, hogy 29 esküdt van jelen, mivel 12 rendes és 2 pótesküdtet sorsolnak ki, ennél fogva a vád 7, a védelem 8 esküdtel szemben élhet a visszavetési jogával.

Elnök: (Éberhez) Személyesen óhajítja visszavetési jogát gyakorolni?

Éber: Nem! Dr. Papp József védőm fogja azt eszközölni.

Stephany Elek bíró felolvassa az esküdtök neveit tartalmazó papírszeleteket és azokat az urnába dobja. Megkezdődik a sorsolás. Az ügyész kezdette meg a visszavetési jog gyakorlását. Ezután halljuk hol az ügyész, hol a védő ajkáról: elfogadom, visszavetem! Az esküdtszék megalakul és tagjai lett k: Orbók Mór, Visky László, ifj. Hadfaludi Mór, dr. Békassy Károly, Tamási István, Dondon József, Burgya Gerő, Izay Árpád, dr. Győrfi Géza, Vass Domokos, Nagy Béla. Pótesküdtök: Wertheimer Vilmos és Veszelszky Antal.

Az elnök az esküdtszéket megalakultnak nyilvánítja és figyelmezteti a hallgatóságot, hogy a tárgyalás folyama alatt a tetszés, vagy nemtetszés nyilvánításoktól tartózkodjék. Ezután felhívja az esküdtöket az eskü letételére. Ezután, ahogy olvassa a neveket, mondják az esküdtök: »Esküszöm, Isten engem úgy segítjen.« Ezután felhívja az esküdtöket helyeik elfoglalására és figyelmezteti őket jogaikra.

Királysértés vádja forogván fenn — szölt most emelkedetebb hangon az elnök — mivel pedig magyarország alkotmánya értelmében a király személye szent és sértethetetlen, ez kizárja a bizonyítást, mert a törvény értelmében a király senkinek számot adni nem tartozik, felelősségre nem vonható. A tárgyalás anyagát csupán az képezheti, hogy a közzvaló által inkriminált közleményben foglaltatik e királysértés.

Elrendeli a cikk inkriminált passzusainak felolvasását. Ez megtörtént.

Elnök: (Éberhez) Hallotta mivel van vádolva? Éber: Igen! Elnök: Elismeri e a bűnösségét? Éber: Nem. Elnök: Joga van előadni álláspontját a váddal szemben.

Éber: Méltóságos elnök Ur! Tekintetes esküdtbíró! Ha másutt kellene és nem Kolozsvárott, magyarázatot adnom, bizony nagyobb részletekre kellene bocsátkoznom. Mivel itt vagyok Kolozsvárott, csak némileg fogom változni azt a hangulatot, mely nemcsak Kolozsvárt, de az egész országot elfogta, hogy ő Felső-gének nem jelent meg azon a nagy nemzeti ünnepen, melyet a nagy királynak rendeztünk. Azt hiszem, hogy mikor ilyen emléket állítottunk, nemcsak az anyagot, de a dicső eszmék képviselését kell tekintetünk. A nemzet szobrot emelt a magyar nemzet dicsőségére és annak az emléket fejezte ki, mikor ez a nemzet nagy és dicső volt. Múltán vártuk tehát a magyar királyt erre az ünnepre, de nem jött el és távolmaradása miatt oly el-

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

keseredés, oly lehangeltség honolt a közvéleményben, hogy szükséges volt, hogy ne csak az ünnep dicsőségét emeljék ki, hanem hangot adjunk elkeseredésünknek is: Kérem, hogy méltóztassék figyelmező lenni a közhangulatra, mely akkor itt uralkodott. Kijelentem még, hogy ő Felső-gének sérteni nem volt szándékomban és nincs senki, aki azt tenné.

Elnök: Miért volt szükséges, hogy egy tárgyalás cikkben olyan hasonlatokkal éljen, melyek ő Felső-gének nézve gúnyt, kicsinylést foglalnak? Mit értett a törpe utód alatt?

Éber: Törpe utód alatt nem Mátyás király utódját értettem, hanem mi vagyunk, mi madnyájan a törpe utódok, akik kereszük a királyt.

Elnök: De hogy a törpe utód a királyra vonatkozott, az onnan is kitűnik, hogy néhány sorral hátrább ez a kitétel van: »Nemde azt, akinek a Te nagy koronád, olyan mélyen beleesett a fejébe!«

Éber: Az nem arra vonatkozott, az históriai tény, mert a történelem bizonyítja, hogy feltették a leeseést a koronát. Erről Tóth Béla is írt és megírta azt is, hogy ez nem történt meg.

Elnök: Mert a vád szerint ez tényleg kicsinyítő és az kitűnik abból, amidőn összehasonlítja a mostani uralkodót, Mátyás királlyal?

Éber: Ez arra nem vonatkozhatott. Mátyás király históriai nagyság volt és alig hisszük, hogy egy sorba fogja állítani a történelem, de azért távol állt tőlem a szándék, hogy a király személyét kisbebitsem.

Elnök: A közzvaló az összehasonlításokban is látja a sértést, ahol azt mondja: »A mi bajunk, neki nem baj...«, »hogy kitagadtak vagyunk«, »belpoklosok.«

Éber: Azt hiszem, hogy mindezt sértésnek nem lehet venni. Keserű hangnak, lehangeltségnek, hogy ő Felső-gének nem jelent meg az ünnepen. Ez a cikk a szeretet kifejezése volt, akit nem szeretünk, annak a távolmaradásán nem bántunk.

Elnök: Ezzel a vizsgálati iratok ismeretét befjezzük.

Barabás: Méltóztassék az egész cikket felolvasni.

Jékely dr. felolvassa az egész cikket, emelkedett hangon, néhol szinte hévvel és pathetikusán.

Elnök: Nem kívánnak egyebet? Ügyész: Nem. Barabás: Nem! Elnök: Felhívom közzvaló urat az esküdtökhöz felleendő kérdés előterjesztésére. Ügyész: (átnyújtja a kérdést.) Jegyző: (olvassa) Bűnös! e vádlott Éber Jenő abban, hogy az »Ujság« című napilap 1902. október hó 14-én megjelent számában »Józan fővel« című cikkben mint szerző királysértést követett el? Igen vagy nem?

Elnök: A kérdés megfontolására, a tárgyalást 15 percre felfüggeszttem.

Szünet után.

Elnök: A tárgyalást megnyitom. Nincs észrevétel a kérdésre nézve? Ügyész, védő, esküdtök: Nincs.

Elnök: A bíróság által megállapított kérdés a következő. (felolvastatja a fentebb ismertetett kérdőpontot.) A kérdés megválaszolására, felhívom közzvaló urat vádlóindítványainak előterjesztésére. Mély csendben állott fel dr. Csipkés Károly és a következő beszédet mondta:

Mélyen tisztelt esküdt urak!

Az 1887. év szeptember hó 23-iki napja örökre emlékezetes marad nemcsak a város, de édes hazánk történetében is. Elmoshatlanul lesznek bevése minden igaz magyar honfiai szívébe azon fenkölő szavak, melyek a dicsőített előd szülőházánál légytellett adózó magyar király ajkairól elhangzottak.

»Nem nagy kegyeleltre mutat, hogy ezt az épületet laktanyának használják.«

Megrezent mindnyájunk szívében a hur s e nyilatkozat testté változtatta a nemzet nagy költőjének igjét: »a legelső magyar ember a király.«

A legelső magyar ember felelmi intő szavát, hogy csak az a nép lehet nagy és boldog, mely multját tiszteli, nagy fiainak emlékeit kegyelettel őrizi.

A legelső magyar ember a király, kegyelet és elismerése által vezérelve és áthatva, e városban felkeresi a házat, hol szavai szerint »dicső elődje« az isteni gondviselés által nemzetének adatott, felelmi intő szavát, hogy a dicső előd emléke kegyelettel őrizessék és ápolassák.

E nemzet megértette szeretett királyi intő szavát, a már-már elalvó eszre új életre lett hiva és a királyi szó mintegy varázstszerű felébresztette, megerősítette az addig több ízben megmozdult, de ismét elszunnyadt nemzeti kegyeletet.

Az ige testté vált s a nagy király szülőháza, királyunk anyagi támogatása mellett, díszes emléktáblával lett ellátva s a város főterén ott díszlik az érc-szobor

mely a nagy király személyében fennn hirdeti:

„Oh nagy volt hajdan a magyar,
Nagy volt hatalma, birtoka.“

Az a királyi szó, mely az atyai vég-hetetlen jószág és szeretet által vezérelve, a szív melegétől áthatva, az árvíz hajjai által rommá döntött Szegedet szobá tette, mint a milyen volt, az a királyi szó, mely erőt és kitartást adott az Alföld gyöngyére, a magyarság egyik védbástyája romjaiból, egy új várost alkotni, erőt és kitartást adott a nemzetnek, hogy állárait össze-hordva a város szülőföldének emlékét és dícsőségét egy szoborban megörökítse és hálás kegyeletének kifejezését adjon.

És mindezt megvalósították, nemcsak a nemzet kegyeletét felébresztő királyi szó, de az azt követő királyi bőséggel adott anyagi segélyek.

Kicsinynek érzem magamat, hogy e nemzet háláját tolmácsoljam azon fejedelmi bölcszséget, melylyel az emléktábla és szobor királyunk részéről támogatva lett. Parányinak érzem magamat hálát rebegni azon erkölcsi és anyagi támogatásért, a melyek nélkül a kivitel aligha lett volna ez ideig megvalósítva.

De emlékezzünk vissza az emléktábla és szobor eszméje kultiválásának, megvalósításának egyes részleteire s mindig és mindenütt ott látjuk a legelső magyar embernek, a királynak érdeklődését, gondos-ságát, melyek nem engedték, hogy a kegyelet szikrája elaludjon. Együtt ápolja e kegyeletet és együtt érez népevel s mint igaz fia e hazának, atyja népének, az emlék megőrzésében jó példával jár elől.

De a király nemcsak feléleszti e kegyeletet, annak ébrentartását és megöröki-tését figyelemmel kíséri. A szobor alapkö-vének letételéhez leküldi képviselőjét.

S mert a nemzet anyagi ereje nehéz megpróbáltatásoknak van kitéve, a szobor költségeihez egyezben 3000 frttal, később 10.000 frttal járul.

És nincs alkalom, midőn e város képviselői színe elé járulnak, hogy Mátyás királyról, mint dicső elődjéről és felállítandó szobráról meg ne emlékezzék.

Az 1895. évben Kolozsvár városa szre-tett királyt ismét falai között üdvözöl-hette vendégül s az erdélyi részű törvény-hatóságok tisztelgésekor azok szónoka há-lásan emlékszik meg azon kegyeletről, melyet a király Mátyás király szülőhazának emléktáblával való megjelölésével tanusi-tott s hangsúlyozza, hogy ezzel a király a nemzet érzelmeinek adott kifejezést s ma is, mint Mátyás korában, a király és nem-zet együtt éreznek.

A magyar nemzetnek egyik jellegze-tes sajátja, dicső nemzeti érénye, azon odaadó szeretet és tisztelet, melylyel ha-zája és koronás királya iránt viseltetik és a melyekért életét, vagyonát mindig oly készséggel hozza és hozza áldozatul.

Imre király fegyvertelenül, egy vesz-szövel kezében, minden kísértet nélkül meg-jelenik lázadó testvére táborában és ezt minden szó és ellenállás nélkül fogolylyá teszi, mert: hát ki merészelt volna kezét koronás király ellen fötemelni?

És mélyen tisztelt esküdt urak, a helyzet, habár változott viszonyokkal ma is ugyanaz, mint Imre király idejében.

A rendi alkotmány helyét adott a népképviselői rendszernek és a parlamenti felelős kormány ott van a nemzet koronás királya között, hogy az alkotmány és tör-vényeinek értelmében a kettő közötti érint-kezést közvetítse és az uralkodói tényke-désekről az alkotmányos felelősséget hordozza.

Hát mélyen tisztelt esküdt urak, az én alkotmányos érzelmem, nemzetem multja, dícsőségének tisztelete, nem engedik, hogy ott, a hol a korona viselője, a király alkot-mányos és felelős miniszterei által és útján ténykedik, én mint e hazának fia e tényke-désről egyoldalú és a király személyére vo-natkozó, azt tárgyaló bírálatot mondjak.

Nem tartom összeegyeztethetőnek alkotmányos érzéssel és a nemzetnek ki-rálya iránti hűségének hagyományával, hogy ama bírálat a méltatlankodás, a kifakadás terére lépjen. Nincs és nem lehet körül-mény, mely indokolhatná, hogy a bírálat oly mederben folyjon, mely a királynak, mint ilyennek személyét sérthetné.

Mélyen tisztelt esküdt urak!

Az az emléktábla a Óvárban, az a szobor ott a főtéren, első sorban Mátyás király nagyságát és dícsőségét hirdeti, symboluma a magyar nemzet nagyságának.

Amde azok bizonyosságot tesznek dícső-ségesen uralkodó koronás királyunk kegye-letről is, melylyel e nemzet hagyományai elődjei dícsősége és nagysága iránt vi-seltetik.

És mélyen tisztelt esküdt urak, midőn mindnyájan lelkesedünk, át valánk hatva a hála és ragaszkodás érzésétől, napvilágot lát az inkriminált hírlapi közlemény.

En azt hiszem és erős a meggyőző-désem, ha e közlemény írója visszagondolt volna mindazokra, miket fennebb elöadtam s kezét szívére téve közleménye megírásá-nál, az igazságot és hazafiságot hivatva volna tanácsadóul, úgy bizonyára más konzek-venciára jutott volna, mint a minék köz-leményében kifejezést akart adni.

Mindnyájae szeretjük volna királyun-kat e nemzeti ünnepek körünkben látni s hagyományos király-hűségünknek és ragas-zkodásunknak, valamint nemzeti kegyeletünk megvalósítása folytán királyunk iránt érzett

hálának, az ünnepélyvel kapcsolatosan kifejezést adni. Amde ha ez nem volt le-hetséges és a gondviselés a körülményeket úgy alakította, hogy kedves számításaink-ban csalódnunk kellett, az még senkit fel nem jogosít, hogy e miatt közvetlenül a király szent és sérthetetlen személyét tegye felelőssé.

Eltekintve azonban mindezekről, ha ama bírálat, ama kifakadás, vagy nem bá-nom hát, nevezzük nemzeti keservnek, bár-minemű indokolt alappal is bírhatna, an-nak keretében királyunk személye bevonható nem volt.

Gyakorlatossá a bírálat a király el-határozásáért és tényeiért az azokért felelős alkotmányos kormányynyal szemben, de vétünk ez által Szent-István koronájának törvényen felül álló személye ellen.

Alkotmányos államban megengedhet-len és visszahatást szülő a hasonló eljárás.

Érdekes vádbeszédet további részében a kir. ügyész kifejtette a jogi következtetést, a melyre vádját alapította és ismertetve az inkriminált cikk egyes passzusait — kérve végül az esküdtiséket, hogy mondja ki bü-nösnek a vádlottat.

E beszéd teljes fél órát vett igénybe. Elnök: Eber Jenő, joga van védelmét előadni!

Eber: Barabás védőmet kérem.

Nagy mozgás és feszült érdeklődés kö-zepette állott fel Barabás Béla és elmon-dotta hatalmas vádbeszédét, melynek szó-szerinti szövege a következő:

Barabás Béla vádbeszéde.

A vádbeszédet meghallgatván, egy sajátságos érzület fogott el en-gemet, mely nekem igazat ad, mi-dőn azon nagy és széles körben elterjedt példabeszédet alkalmazom: *ágyut* töltünk meg, hogy *verébre* löj-jünk, nemis verébre, csak egy *kis zümmögő legyezőkérre*. Nagyon erős töltelékét használt az ügyész ur, az igen tisztelt vádhatóság, mert kérdem én, mi szükség van Ő fel-sége magasztos királyi tényeinek előhozására, hiszen királyt nem szabad akkor sem sérteni, ha ma-gasztos tényeket végez is. Az ügyész ur, Ő felsége tényeit vette bírálat alá és emelte méltó magaslatra, a helyett, hogy azzal foglalkozott volna, mit cselekedett a vádlott és mit vétett a király személye ellen.

Rátérek majd a boncolgatásra az ő egyes ténykedéseinek, most csak előzetesen rá akarok mutatni arra, hogy a kolozsvári események-kel az egész ország úgy Mátyás király szobrának leleplezése előtt, mint utána igen behatóan foglalko-zott. Többek közt felülött nagyobb körülmény: egyik volt az a bizo-nyos *Gottterhalte*-ügy, melyet a ka-tonaság indított egyik képviselő el-len, mely befejezést nyert; a hol a katonaság szelleme, hagyomá-nyos multja, gondolkodásmódja nem terte meg azt, hogy egy magyar ember az ő felháborodásának kife-jezést adjon. Ez befejeztetett.

Nem csodálkozom rajta, mert ez az a bizonyos rugó, ez az álta-lunk is gyűlölt hagyományos szel-lem. De csodálkozom azon, hogy ezen jelentéktelen, önmagában igaz-n kicsiny ügy az igazságszolgá-ltás és kiváló nagy apparátusát foglalkoztatja. Ide vonszolnak egy kérdést, mely felett az olvasó-kö-zönség másnap egyszerűen napi-rendre tért, sőt azt merem felvetni, hogy vajon a királysértésnek ki követte el a nagyobb részét: a *vád-lott-e*, vagy a *királyi ügyész*? (Derült-ség.)

Mert tisztelt esküdt uraim, a vádlott, a mint mondja, lelkének felháborodásával megirt egy cikket. Igaza volt, vagy nem, nem vitatom. De konstátalom kell, hogy az, *aki azt a cikket egész terjedelmében elővasta és szeme megakadt az inkriminált ki-tételeken*, legföljebb azt gondolta magában: ez a fiatal ember, úgy látszik egy kissé elszóltta magát, erőteljesebb volt, mint kellett volna; de aztán napirendre tértek felette és másnap senki sem szólt róla.

Az ilyen kisebbeszerű cselek-mények felett az óvatosság, a po-litikai bölcsesség, — még ezt is hozzáteszem — azt tanácsolják, hogy nézzünk el felette, ne pisz-kaljuk fel az ilyen dolgokat, an-nál kevésbbé, mert egy magyar intelligens emberrel mindig kutatni kell azt a szándékot is, mely irá-nyítja cselekedetét. Intelligens em-bernél nem lehet feltételezni azt,

hogy neki ül és megír egy mérges királysértő cikket, de azt igenis, *hogy ha a kir. ügyész ur idehozza a törvény elé, megtorlást kívánja, ok nél-kül, cél nélkül; a király szent és sérthe-telen személye előtérbe tolul, avval fog-lalkozni kell és fölülte ítéletet kell mondani*.

Csak egy hasonlítást teszek: vannak érzékeny emberek, kik jól vagy rosszul kiejtett szóért azt hi-szik, hogy becsületük meg van sér-tve. Bíró elő viszik az ügyet: a bíróság természetesen elfogulatlanul bírálva a dolgot, felmenti az ille-tőt s a becsületét keresőnek szé-gyenkezve kell visszavonulnia, hogy *képzelt* sérelméért a bírói apparátust kellett igénybe vennie.

Itt Ő felsége a király nem fog utánajárni, hogy az ilyen sértést megtorolja. Az állam képviselő-jének kötelessége megvédeni Ő fel-sége szent és sérthetetlen szemé-lyét, de úgy, hogy ne képezze vita tárgyát az, vajjon létezik-e király-sértés, vagy nem; mert a *király-sértésnek* olyannak kell lenni, ha *sértés, hogy minden ember előtt sértésnek tünjék fel. Mihez vitatható az*, hogy ebben van-e királysértés, igen-e, vagy nem, — *akkor a tapintat azt parancsolja: tessék azzal hallgatni*.

Ha az esküdt urak közt *csak egyetlenegy* lesz, ki szavazatával azt fogja kimondani, hogy nincs király-sértés, már akkor a kir. ügyész urnak *vesztett pere van*. Mert ismétel-nem kell, minden magyar ember lelkében mélyen kell, hogy érezze azt a tudatot és kötelességet, hogy a király személye szent és sérthe-tetlen és azt sérteni nem lehet, nem szabad; — de ha ilyen eset kerül elő és azt büntetni akarjuk, az utolsó szegény ember és a leg-magasabb polcon álló művelt ember is egyformán kell, hogy lássa, hogy a királysértő eset fennforog.

Mélyen t. esküdt uraim, na-gyon csalódnai fog az, ki az én le-jövelemtől és védői tisztentől va-lami erős dolgot vár. Tartozom ki-jelenteni azt, hogy én a politiká-ban és pártállásomnál fogva erőtel-jesen megmondom mindég a ma-gamét, megkeresem az alkalmat is, megkeresem a teret is, hol azt mondanom és tennem kell és ahol meg van annak a maga hatása. Itt azonban a teremben pártérzü-letemet, magán gondolkodásomat kívül hagyom, mert mindnyájan és együttesen az igazságot keressük, azt szolgáljuk. És kövessék t. es-küdt uraim az én felfogásomat, mert bizonyára mi egyben kell, hogy egyezünk; egyezünk az édes ha-zánk iránti szent szeretetben, egye-zünk a király iránti hűségben és tiszteletben. Ebben különbség egy-más közt nincs, nem szabad, hogy legyen. Nem hozom elő itt magán gondolkodásomat, mert hisz vádlot-nak legtermészetesebb joga az ő védelme, az csak egy másik egyénre lett ruházva az által, hogy ideho-zott és idejöttem s nekem vissza-élni nem szabad különleges helyze-ttemmel, amely jogot és alkalmat ad bizonyos helyeken és bizonyos időkben úgy megmondani az igaz-ságot, a hogy az lelkem mélyében él és uralkodik.

En itt egyszerűen a védői tisz-tet teljesítem, az igazságot szolgálom, az igazságot keresem én is és annak megnyilvánítására akarok én is alkalmat adni.

Mélyen t. esküdt urak! Engedjék meg, hogy egy rövid visszapiillantást tegyek azon előkészületekre, melyek itt Mátyás király szobrának leleplezésénél készültek. Az ügyész ur elmondott sok előzményt, én csak azt említem meg, hogy Kolozsvár városa, mint az ország bármely városa vagy faluja, mindegyik nagy vágyódással, mély szeretettel, igaz lelkesedéssel lesi az órát és várja a napot, melyben koronás királya falai közé érkezik.

Kolozsvár városának súlyos és nehéz anyagi helyzete van. A mint tudom, községi adója is elég ma-gas, egyéb terhei is elég nagyok és mégis teljes lelkesedéssel, teljes odaadással Kolozsvár városa jelen-

tékeny összeget, 40000 koronát sza-vazott meg arra, hogy szeretett koronás királyát méltó fényvel, nagy ünnepiességgel és szeretettel fogadhassa.

Tegyük fel, hogy a törvény-hatóságban akad egy ember, ki felállna és azt mondaná: „*én lelke-sedem királyomért, de nem szavazok meg semmit; én haszontalan kiadásnak tartom*“ — ez is a király személyé-vel foglalkozott volna, de vajjon megsértette volna a király szemé-lyét ez a törvényhatósági tag, ki nem akart alkalmat adni arra, hogy a király személye méltó pompával fogadtassék? Bizonyára semmi eset-re sem. Vannak egyes cselekedetek, melyek ha elkövetetnének is, a királysértés tényálladékát semmi szín alatt nem állapítják meg.

Tehát, hogy maradjunk annál, Kolozsvár városa nagy előkészüle-teket tett, hogy szeretettel fogad-hassa királyát. A király meg is ígérte, hogy el fog jönni, szívesen fogadta a küldöttséget, sőt azt is megmondotta, hogy a mennyiben ő maga személyesen nem jöhetne el, az uralkodóház egyik tagját fogja képviselőül küldeni. Ezzel rendben voltunk tehát, de egyszer csak megérkezett a szomorú tudó-sítás, hogy Ő Felsége nem jő, de jönni fog helyette képviselőtében József Ágost főherceg ur, nemcsak ő, de fenséges neje, a király un-o-kája is. Elég szomoruan esett, hogy Ő Felsége nem jött, de utóvégre a magyar nemzet loyális hűsége nem kutat, nem keres, a fejedelmi elha-tározásban megnyugszik és várta a fenséges urat és főherceggasszonyt. És Kolozsvár városa kap nemsokára egy sürgönyt és tudósítást, hogy se a fenséges főherceggasszony, de még a főherceg ur se fog eljönni. Ez befejezett dolog volt.

Most rátérek magamra. Követ-kezett az országház új házának megnyitása. Bocsanatot kell kér-nem, ha talán dicsékvésnek vennék amit mondok, de akik a lapokat olvasták, azok tudni fogják, mily zajos jelenetek közt nyitották meg az új országházat. Erre én adtam okot, midőn felállottam s többek közt azon fájdalmas érzésemnek adtam kifejezést, hogy midőn a 27 *milliósi* *örösi épületet*, a *magyar törvény-hozás házát* megnyitják, a király sze-mélyes jelenlétét nélkülözünk kell. Annál fájdalmasabb volt ezen ki-jelentés, mert Ő Felsége *kevéssel azelőtt egy nappal, egy harmadrendű kis ünnepe* *Ausztriában részt vett*, midőn ott kijelenttem, mikor már bizo-nyos volt az is, hogy Kolozsvárt se Ő Felsége, se képviselője nem fog megjelenni, — akkor igenis meré-szen vágtam oda a kérdést: Ő Fel-sége miért nem megy ígéretéhez képest Kolozsvárra, Mátyás király szobrának leleplezésére? Az igaz-ság erejével hatott e kijelentés, mert akkor este a szabadelvűpárt-ban forrongás volt és rögtön meg-indították az akciót, úgy, hogy az országházi hatalmas és zajos jele-teknek volt a következménye az, hogy József Ágost főherceg Ő Fel-sége *parancsa* folytán, képviselőtében ide eljött.

A nemzeti felháborodásnak ta-nusága ez. Mert, amikor látja a nemzet, hogy *bónapokon* keresztül a budai várak üres, mikor azt látja, hogy jelentéktelen kisebb ün-nepélyeken az *osztrák császár* mindig ott van szeretett népe közt, csak Magyarországon: kiváló nagy, év-századokra szóló emléknapon nem jelenik meg, — hát akkor még a szót is visszafojtsuk lelkünkbe? Hát rabszolgák vagyunk mi, hogy min-dent elhallgassunk és lelkünk min-den jogos kívánságát, jogos felhá-borodását, óhajátását kifejezésre ne juttassuk? Ennek hatása volt azután s ez Kolozsvár város óhajátásának is megfelelt, hogy Ő Felsége maga helyett elküldte József Ágost főher-ceget.

Még egyre tartozok kitérni a történelmi hűség kedvéért. Mikor a civillistát a pénzügyi bizottságban tárgyaltuk, — én voltam oly bátor és *Szell* miniszterelnökhöz kérdést

intézttem, hogy legyen szíves, ma-gyarázza meg a kedélyek megnyug-tatása végett, mi volt az oka, hogy Ő Felsége nem jött el Kolozsvár városába, a szobor leleplezésére. Mert a felelősségre vonás kérdése — mint helyesen jegyezte meg a kir. ügyész ur — ott kezdődhetik. ÉS Szell miniszterelnök kijelentette, hogy Ő Felsége hazaérkezvén, vele e tárgyban értekezett és Ő Felsége kijelentette, hogy nem olyan han-gulattal megy a télnek, mint azelőtt; nem érzi egészségi állapotát any-nyira tökéletesnek, hogy ez az út meg ne viselje és attól tart, hogy ennek kellemetlen, rossz következménye lehet. Egészséges volt akkor, de egy bizonyos aggodalom — ez tartotta őt vissza az utól.

Tehát ez volt a valódi ok, hogy Ő Felsége akkor ide el nem jött, de lejtő helyette egy beteg főherceg. Igazán tudom milyen beteg volt az az ember, én csodáltam a fiatal embernek azt az erejét, melylyel az ünnepség feszességeit oly szé-pen állotta meg. Beteg volt, sietett is vissza és csakugyan való volt, mikor betegséggel mentette ki el-maradását. De a nagy közönség nem tudta, hogy ilyen motívumok indították arra a királyt, hogy ne jöjjön, mert, ha Kolozsvár város és a nemzet tudja, hogy Ő Felsége rosszul van és Ő Fensége beteg, — nem akad magyar ember senkisé-m, — nem a király, de mással szem-ben sem — hogy egészsége kockáz-tatásával kívánjon egy oly cselek-ményt, mely csak rossz következményekkel jár.

Mélyen t. esküdt uraim! Ez így történt s mert így történt, két-ségtelen dolog az, hogy Ő felsége személyes le nem utazása, nem-csak Kolozsvár népének, mely any-nyit áldozott, hanem az egész nem-zetnek mélyen és keserűen fájt.

Hiszen, ha e keserűségnek s fájdalomnak saját útján való kitö-réseit végig nézzük, találunk erő-sebb kifejezéseket, de nem akadt magyar ügvészség, mely ezeket megtorolja! Példákat tudnék fel-hozni, melyek erőteljesebben szóla-nak, de nem tartom helyénvalónak, hogy a király ellen alkalmazott ilyen erős kifejezéseket itt bizonyí-tékl felhozzam, hogy mit mondot-tak és senki sem üldözi őket, mert az igaz, hogy ha több bűncselek-mény büntetlenül is maradt, nem következnek az, hogy más kisebb bűncselekmény ne üldöztessék. De bocsanatot kérek, t. esküdt urak, annak az üldözésnek, mely király-sértésért történik, annak *abszolnt* erővel kell bírnia, nem *félre magya-rázható* kitételekre kell azt alapítani. Az egész cikk szellemét, lelkületét, az egész cikkben megnyilatkozó jogos felháborodásnak rugóit kell kutatni. És azt mondom t. esküdt uraim, hogy hiba követtetett el, mert ez a kérdés idehozottat. És azt mondom, sok hibának elköve-rése nem oly rossz valami, mint a hibák helyreigazítására való törek-vés. Mert azokkal többet ront, mint a mily kevés és kicsiny az a hiba.

Ha előveszem azt a cikket és foglalkozom vele, igazán vártam és kíváncsi is voltam rá, hogy az igen t. ügyész ur, mely kitételeket fogja inkriminálni. Rátérek ennek az ő álláspontja helytelenségének beiga-zolására, de előbb megnézem az ő indokolását, a mely indokolás a vádindítvány alapján hozott s a mely teljesen a kir. ügyesség in-dokolása és csodálkozom azon, hogy ez indokokról, amelyek alkal-masak voltak arra, hogy valaki vád alá helyeztessék, — azokról ő itt most egy szót se szól, azokat most itt teljesen elhagyja.

Igy példának okáért egy egész csomó és nagy rakás külön sérté-seket találtak az indokolásban és a kir. ügyész ur rátévedt arra a térre, mely a törvényhozó hatáskörébe és működési körébe tartozik. A bün-tető tkvk. *királysértést* mond; és az ügyész ur azt mondja vádiratában, hogy ez a cikk megsértette a ki-rály személyét, uralkodói elhatáro-zását, uralkodói ténykedését, uralkodói

Divatüzletem

felhagyása miatt női ruha-kelme, vászon, parkét ingek, kalapok és sok más elő nem sorolható

Divatüzletem

hatóságai engedélyvel **Végeladás!**

Az egész raktár egészben is eladafik!

Számos látogatást kér

4-5

BENIGNI ZS. uri- és női divatruháza

rendezek, melyre a t. közönséget felhívni bátorodom.

kodói magatartását: ezeket sértette meg vádlott az inkriminált cikkben. Hát kérem; az uralkodói elhatározás sértését a btkv. nem ismeri; nem ismeri az uralkodói ténykedés sértését sem, az uralkodói magatartás sértését sem. És ha így tovább mennénk, odatehetne volna a kir. ügyész ur, hogy ez a király gondolkodására, terveire, cselekedeteire, jó vagy rossz kedvére való sértés.

Ezek mind így mehetek volna; ezek mind külön egy-egy bűncselekményként vannak felsorolva és én tiltakozom az ellen, hogy a kir. ügyész ur új paragrafusokat alkoss. Mert nekünk van egy nagyon helyes kifejezésünk: a királysértés és ebben benne van minden, a nélkül, hogy négy bűncselekményt kellene felsorolni.

A vádirat még azt is mondja, hogy a cikk az alattvalói köteles hűség és tisztelettel össze nem egyeztethető.

Mondjuk, hogy igaza van! De vannak cselekmények, melyek se a királyi hűséggel, se a király iránti kötelességgel össze nem egyeztethetők és még sem büntethetők. Összeegyeztethető az a király iránti hűséggel, ha valaki idegen országba költözik ki és itt hagyja a nemzetet és a királyt, a hűséget elvágja, — más országban más fejedelem alattvalója lesz. A hűséggel nem egyeztethető össze, de kinek jut eszébe megbüntetni?

Senkinek.

»Király elleni tiszteletlenségről beszél. Ugyan kérem, hát soha sem mondta az ügyész ur a büntetőperrendtartásról, hogy rossz törvény? A bírak nem mondtak-e már nagyon sokan effélet? S pedig nem a király elleni tiszteletlenségnek adtak-e kifejezést, mert hisz a király jóváhagyásával terjesztik elő a törvényt s ő szentesíti. Sok rossz törvény mind a királyra hárul? Hány-szor mondják, hogy ilyen-olyan rossz a törvény, melyek közvetlenül mind a király ténykedéseit kritizálják, melyek a király iránti kötelességekkel — megengedem — ellentétesek, de ugyebár nem büntethetők? Csak azt akarom mondani, hogy ha léteznek is oly cselekmények, melyek a király iránti tisztelettel össze nem egyeztethetők, nem következik az, hogy az a cselekmény büntethető is.

Mondjuk — én nem járulok hozzá, de tegyük fel — hogy a vádlott a király iránti tiszteletlenségnek adott kifejezést; de ez a tiszteletlenség, ha kifejezve is van, nem sértő módon van kifejezve. Magától a szótól, a kifejezéstől legálább annyit követelünk egy királysértésnél, hogy ha nem is durva, nem is goromba, nem is rágalmozó, legalább illetlen legyen, mert a kifejezésben is kell, hogy valami legyen, de azok a kifejezések, melyek a cikkben belefoglaltaknak, sem durvák, sem sértők, sem nem kisebbitők.

Most rátérek arra a három kitételre, melyet az igen t. kir. ügyész ur itt szíves volt megjegyezni.

1. »A kinek a te nagy koronád olyan mélyen beleesik a fejébe?« Hát kérem azt szeretném tudni, hogy átvitt értelemben mit lehet ez alatt érteni? Talán azt, hogy ő Felsége kevesebb vagy kisebb ember, mint Mátyás? Ezt semmire sem lehet. Én nem tudtam kimagyarázni, mit akart ezzel cikkiró mondani De megmondotta most a vádlott ur maga, hogy tényleg fizikai dologt akart mondani és pedig azt, hogy Szent István koronája tényleg nagy területű, mely az egyes királyok fejére nem pászol.

Ha például egy kiskoru gyereket koronáznak meg, ki kell bizony azt párnázni, hogy le ne essék a fejéről. Itt van Tóth Bélának egy könyve, melyre a vádlott is hivatkozott a „Mende-mondák”. Ez egy tényt ír le. Felolvassom, röviden szól; midőn ő Felsége felment a koronázási dombra, hogy a négy vágást megtegye, azt írja erről Tóth Béla: (felolvassa a könyv erre vonatkozó részét, mely szerint Vay br. koronaőr csodálatát fejezte ki, hogy a korona a vágás percében, midőn a paripa ficánkolt a felség alatt, meg se moccant. A dolog magyarázata, hogy koronát ő felsége fejéhez bélelte egy kalapos.) Inne a fizikai megmagyarázása annak, hogy bizony beleesik ez

nemcsak ő felségének, hanem következő királyaink fejébe is! Mondjuk így érthette és ha így értette a vádlott; azt hiszem, — nem követett el királysértést!

De, ha nem is így, hanem más-ként értette, akkor se követett el királysértést. Mert tegyük fel, hogy ezzel azt akarta kifejezni, hogy Mátyás király nagyobb, hatalmasabb király volt ő felségénél. Ezzel nem követett sértést el. Mert, ha ezt a tételelt állítanók fel, hogy mindig az összes királyok közt az élő a legnagyobb, — ez nagyon furesén hangzana. Majd a történet megmondja ezt, de, ha életben gyakorlati valaki kritikát, azzal még királysértést nem követett el senki.

„Törpe utódról” is volt szó. Hát bizony Mátyás király nagyságához képest mindenki törpe ma, kezdve a királytól az utolsó koldusig le. Más eszmék voltak akkor és a nyomorúság, más napjait éljük ma. Ebben sincsen sértés, legfeljebb egy igazságos jajszó kitörése, miben sértő szándék egyáltalán nincs, mert az egész nemzetet, önmagát és mindenkit törpének nevezett.

Az igen t. kir. ügyész ur meg akadt azon is, hogy az állítatik, hogy a „magyar nemzet ünnepe az ő bosszankodása.” Hát itt sokat elmondhatnék, de nem mondom, mert — fájdalom — igaza van. Nem is mondom semmi egyebet: nemzetünknek ünnepei voltak a múlt évben, mondjuk a *Kossuth ünnepe*, az nemzeti ünnep volt; az *aradi vértanúk szobrának leleplezése*; ha nem volt nemzeti ünnep, akkor botot érdemel a vádlott, ha nemzeti ünnep volt, akkor igazat adok neki, igaza van s akkor nem szabad ellene semmit mondani.

A harmadik inkriminált rész: „azoknak fején nincs korona” hát ez nem a királyra van mondva, hanem a többiekre, kik ott voltak, József Ágost fején, a többiek fején nincs is korona és nem is lesz korona. Itt ez csak egy fényt konstatait.

„Es, hogy apátlanok vagyunk.” Hát engedjék meg, hogy ne beszéljek róla. Engedjék meg, hogy a fia, ha feljajdul és kesereg, ha az apjának panaszkodik és azt mondja: — édes apám ne hagyj el, ne legyek apátlan! . . . Ha ez a kitörést teszi — nem lehet büntetni. Apátlanok vagyunk-e? Tegye az ügyész ur a kezét a szívére. Én nem hozok elő tényeket, mert sok más helyre kellene át menni, de a köteles tisztelet azt parancsolja, hogy oly tényeket ne hozzak elő, melyekből ellentétes következtetéseket tudnék levonni.

Egyéb inkriminált közlemény itt nincs és ha nincs — akkor méltóztassanak újból kézbe venni a cikket. Értsük meg a címet is: „Józan fővel”. Sértő szándéka van egy fiatalembernek akkor, mikor az alattvalói hűség legmélyebb érzésével, a gyermeki szeretet fájdalmas keserűségével nem saját érzületének, hanem Kolozsvár összes polgárságának, az egész nemzet fájdalmas érzületének talán erős, de nem sértő — szavakban ad kifejezést? És nem hiszem, hogy az esküdt urak közt egyetlen egy is van, ki azt mondta volna, hogy ez éles volt, legfeljebb azt mondhatta, hogy ifju tűz lelkesedése és az ifju életben való szabad gondolkodás jogosultságot ad a szabadabb kifejezésre.

Mélyen t. esküdt urak! A magyar nemzet mindig hű volt királyához. Tisztelettel és szeretettel rajongta körül. De ebben a hűségben, tiszteletben és szeretetben ott áll fölemelt fővel a nemzet önrzete, büszksége és az a tudat, hogy mi nem szolgálunk az apostoli királynak, mi hűséges alattvalói vagyunk és téved a t. ügyész ur, mikor a felelősségre vonásról beszél, mert a király nem jött el, akár ő felségét, akár kormányát felelősségre vonni. Ezt nem akarja senki, de meg van az a jogom, mint alattvalónak elmondani az én véleményemet, érzéseimet, meg van jogom elmondani minden olyan cselekedetel szemben, a mely nekem nem tetszik, mely nekem fáj s melynek igazságos alapja is van. De csak az a kérdés, hogy nézzük, vajjon sértő formában és kifejezésekkel és olyan formán, hogy mindenki lássa az író lelki világának háborgatását jogosult keserűségében s durva kiméletlen kifejezéseket használni, hogy célja egyenesen sértő legyen.

A tűz melegsége, mely a kiragadott tételeket körül fogja, elolvastja azon kisebb — netán a kir. ügyész-

ségnek nem tetsző — kijelentéseket s az egész cikknek tartalma és lényege a legkétségtelenebbül bizonyítja azt, hogy a vádlottól távol állott a királysértésnek még csak gondolata is. Ő benne csak egy önrzetes, jogaira büszke nemzeti fiúnak, egy ifju, szabad gondolkodó embernek jogos igaz szólása nyilatkozott meg s ha hiba van az egészben, — a hiba az, hogy a dolog ide került. Ez a legnagyobb hiba és ezt a hibát aztán nem a vádlott cselekedte.

Ugy hát igen t. esküdt urak én azt kérdelem Önöktől, mindenkitől, a törvénytől, hát tetszett-e neki, örültek, hogy ő felsége nem jött el. Ki örült azon? Kinek tetszett? Egyiknek sem!

Csak három ember akadt Kolozsváron, ki ezt helyeselte. Mikor minden megbízás nélkül három ember, közöttük a város két képviselője felállt ő felségéhez s anélkül, hogy Kolozsvár megbízta volna őket, vagy legalább is a szobor-bizottság; ő felségének megköszönik, hogy nem jött el és József Ágostot küldte. Ha nekik tetszik, — önöknek nem tetszik. Se az ügyész ur, se más nemtetszésének nem adott kifejezést, de azért élt bennünk az a tudat, hogy ez nem helyes dolog volt; már csak azért sem volt helyes, mert az emberi lélek, az alattvalói hűség, a koronás király iránti szeretet kitörésére vártak, ami csak úgy nyilvánulhat, ha ott van a koronás fő, ki előtt leborulunk, kit szeretettel akarunk körülvenni. Hát helyes volt, hogy nem jött el?

Ha tudta az ügyész ur félkezni a gondolkodását és ebbeli nemtetszését, — hát bocsássa meg egy fiatalembernek, ki ezt nem tudta félkezni, illendő, tisztességes szóval kifejezést adott annak, hogy nekem ez nem tetszik, hogy nem jött el ide az én királyom.

Tekintetes esküdt urak, lássák milyen különös, mindjárt rámutatok a dologra, ami nekem nem tetszik. Ez a kép az (a király képére mutat). Megmondom, miért. Látták milyen közjogellenes dolog van az igazság termében. Előnkbe állítják a katonát és annyira előtérbe állítják, hogy Szent-István koronája és palástja csak ott mellette hever és a katona archépt tesz ide. Hát a törvénynek ez felel meg? Nincs ő felségének olyan archépe, melyen a korona van a fején, mint a magyar nemzet által adott és jogok forrása, mely imponál nekünk és Szent-István palástja van rajta, hogy ezt a képet állítják elénk a mult idők keserű emlékeként katona alakban?! (elnök figyelmezteti Barabás, hogy eltért a tárgytól) Csak rá akartam mutatni arra, hogy ha valaki ezt a lapokban kritika tárgyává tenné és közjogi állapotoknak megfelelően bírálná — hát királysértést képezne ez? A világért sem! E tény előtt szomoruan meg kell hajolnunk!

Tek. esküdt urak, én nem hozom továbbra is beszédem fonalát, egyszerűen, őszintén, közvetlenül úgy, a hogy magyar embernek érezni kell, úgy mondtam el felfogásomat. Akár az egész cikket olvasom, akár az egyes inkriminált részeket, én nem találok benne semmi királysértést. Nem találok még a szándékát sem és ha jogos felháborodásának és keserűségének egy fiatal ember kifejezést mer adni, — nézzék neki azt el. Mert bizony szomorú dolog volna, ha szajbafogva még a fiatltság is elhallgatna. A fiatltság érzülete csak hadd lobogjon, hadd lángoljon, hadd törjön ki, — csak ne kiméletlenül, ne illetlenül, ne törvénytelenül, ne erőszakosan tegye azt. Övék a jövő! Ők lesznek a nemzet oszlopai. Beh szomorú volna, ha azok az oszlopok már fiatal korukban korhadnának, pusztulnának!? Hadd legyen erős, majd ráérnek öreg korukban derekukat meghajítani, megtörni.

Ismételen hangsúlyozom lelkem és becsületes meggyőződéseim szerint, hogy ebben nincs királysértés, mert nincs illetlen vonatkozás benne. Önök hangoztassák ezt az igazságot vissza s mondják ki ítéletükben, hogy nem követett el királysértést.

A beszéd mély hatást tett a bíróságra és az esküdtzárk.

Csikpés Károly rögtön válaszolt és többek között elismerését fejezte ki Barabás késszólása iránt és véltől az ékes beszéd Góliáthához, önmagát Dávidhoz hasonlította, de ő állt elő az igazság követé.

Barabás röviden válaszolt, de találok és a következőket mondotta:

* * *

Csak igen röviden válaszolok a királyi ügyész ur szíves szavaira és első sorban, természetesen köszönetet kell mondanom a hízolgó szavakért, melyeket mondott; de konstatación, hogy egyben tévedett: nem Góliáth-al áll szemben, hanem egy kis emberrel. Az ügyész ur a Góliáth; nála van a hatalom és a vádlott a Dávid. Ez elröppentett egy követ s a helyett, hogy Dávidot találta volna, az igazságot találta. Az a kicsi igazság itt van és azt hiszem, nem fogják agyonütni, az igazság, melyet az eldobott követ megtalált, föl fog ébredni és ez a fiatal ember (vádlottja mutat) nyugodtan fog hazatérhetni.

Elnök: Eber Jenő! Kiván Ön is nyilatkozni.

Eber: Csak annyit: sértő szándékom nem volt, a cikkben sértés nincs, nyugodtan várom tehát felmentésemet.

Elnök: Megmagyarázom Önöknek t. esküdtbíró-társaim, a megoldandó jogi kérdést, az alkalmazandó törvényt és az irányítadó szempontokat. Kérem jegyző ur a kérdést felolvasni.

Jegyző: (felolvassa.)

Elnök: A feltett kérdés szerint, a király személyének megsértése képezi a vád tárgyát: (felolvassa az erre vonatkozó törvényszakaszokat) Nem kell hogy a cikk becsületsértést és rágalmazást foglaljon magában, mert a mi magamemberre nem sértő, az sértő lehet a királyra. Az elnök érdekesen fejtegette az ügy jogi oldalát. Befelejezve a szükséges felvilágosításokat, felhívja az esküdték legidősebb tagját: dr. Békassy Károlyt, hogy vegye át a kérdőpontot. Intézkedtem — ugymond — hogy a tárgyalás tartama alatt senki ne érintkezik az esküdtzék tagjaival.

Az esküdtzék tanácskozásának tartamára az ülést felfüggesztettem.

Az esküdtzék 10 óra 37 perckor visszavonul.

De szól az elnök csegettyűje: 11 óra 02 perc. A tárgyalást megnyitom, mondja az elnök és bevonul az esküdtzék.

Dr. Békassy Károly hirdeti ki az ítéletet feszült várakozás közepette. Mikor oda ér a kérdés utolsó mondatához: „igen-e vagy nem?” egy pillanatra megáll és emelkedett hangon mondja ki a verdiktet: Nem!

Elnök: Kérem a vádlottat!

Eb. r.: (bejön a terembe.)

Elnök: Kihirdetem az ítéletet! Ő felsége a király nevében! (Mindenkinek feláll.) Az Eber Jenő ellen, mai napon megtartott esküdtzéki főtárgyaláson, a vád és védelem meghallgatása után, mivel az esküdték a hozzájuk intézett kérdésre: „Bűnös-e . . . stb.” nemmel felelték Eber Jenő, az ellene emelt vád és következményei alól felmentetik. (Lekos éljenzés.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 12.

— (Barabás Béla elutazása.) Barabás Béla orsz. képviselő tegnap délután az 8 órai vonattal Aradra utazott.

— (Az egyetemi hallgatók a katonai javaslatok ellen.) Nemrégiben megemlékeztünk, hogy Lengyel Zoltánnak az egyetemi ifjúsághoz intézett szöveze közzétételében az ifjúság a kolozsvári függetlenségi párttal együttesen népgyűlést rendez, a melyen tiltakozásának fog kifejezést adni, a katonai javaslatok ellen. Az ifjúság egy része azonban nem elégedett meg ezzel, hanem felszólították az egyetemi kör elnökét, hogy ez ügyben hívjon sürgősen közgyűlést össze. A közgyűlés célja, hogy az egyetemi kör feliratot intézzon a parlamenthez, melyben kéri a katonai javaslatok elvetését. A feliratot hir szerint dr. Nessi Pál orsz. képviselő útján akarják benyújtani. A tervezett gyűlést a napokban megtartják.

— (Állatárlat Kolozsvárt.) Tegnap lapszámunkban az állatárlat megszűntetése tárgyában írt hírnökre vonatkozólag Tussai Gábor alkaptánytól, mint állategészségügyi előadótól a következő sorokat kaptuk:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapja mai számának hirrovatában az állatárlat földalása oly modorban sürgettetik, mintha fontartása indokolatlan volna. Engedje meg kijelentem, hogy az 1888 évi VII ik t. c. 80-ik és a 40 000—1888 évi igazságügyminiszteri rendelet 226 ik szakaszai a zárlat feloldását oly föltételekhez kötik, amelyek még eddig nem állottak be, — mert habár az utolsó fölggyűlés folyó hó 7-én megis történt, az előirt nyolc napi határidő még csak e hó 15-én jár le, nem is szóva a szintén előirt fertőletitől és föltelviszálatról. Ennélfogva a zárlat földaladását sürgetéset ma még időelőtinek, de általában véve is föltellegesnek tartom, mert ha erre nézve a föltételek beállanak, a hatóság minden sürgetés és köldöttség nélkül is kész örömet megteszi kötelességszerű intézkedéseit. Kolozsvár, 1903. február 11. Tisztelettel Tussai Gábor alkaptány, mint I. fokú állategészségügyi előadó.

— (Halálozás.) Özv. Ecsedy Istvánné — szül. Benigni Rozália f. hó 5-én délután 6 órakor életének 60 ik, özvegységének 5 ik évében elhunyt. A megdolgozott földi részei folyó hó 12-én délután 3 órakor fognak a rom. kath. egyház szertartása szerint (Felsóvisón) Hajnal-utca 246. számú lakásáról a közös sírkertbe kikisérteni.

— (Választások a józás segélyegyletben.) A józás segélyegylet elnöki széke lemondás folytán megürülvén, — az egyesület tegnapielőtt elnökjelölő gyűlést tartott, amelyen az elnökség egyhangulag Sár p. Lászlót jelölte. A választást a napokban ejtik meg.

— (Egy kolozsvári leány londoni tanulmányai.) Kovács Irén, Kovács János gym. tanár leánya, ki 1897-ben a kolozsvári m. kir. 41. tanítónő-képzésében az elemi isko-

ai tanítónő oklevelet kitüntetéssel nyerte meg, ugyanazon évben Londonban ment, hol »Channing Hous school« (unitárius tanítónőképző intézetben) 2 évig tanult. Ez intézetben a következő tantárgyakból nagy sikerrel vizsgázott: Angol nyelvtan és irodalom. Latin nyelvtan. Francia és német nyelvtan. Phisika. Most 1903. január 15-én Budapesten az országos felső nép- és polgárisokai tanítónő vizsgáló-bizottság előtt, melynek elnökei dr. Pauer Imre az Erzsébet nőiskola gondnoka és Lázárné Kantner Janka voltak, a következő tárgyakból vizsgázott szép sikerrel: Angol nyelvtan és irodalom, mint fő-tárgyból s melléktárgyakból u. m. nevelés és tanítástanból. Magyar irodalom bölcseleti előtan. A vizsga után elnyerte a nyelvmesternői diplomát s mint értesítünk a fővárosban legközelebb gyakorlati téren is érvényesíteni fogja szép ismereteit.

x Iskolaszolgai állás üresedett meg a kolozsvári állami polgári leányiskolánál, melylyel természetbeni szép lakás és 600 korona évi fizetés jár. Ezen állásért kifogástalan magaviseletű, irni-olvasni tudó és helyismerettel bíró egyének pályázhatnak. Gyermektelen házaspár, ha a férfi asszualos, előnyben részesül.

Közönség köre.

Egy kis helyreigazítás.

Kolozsvár, febr. 11.

A Mátyás király-téri „Egyszarvuhoz” címzett patika részvénytársaságnak egyik tagja: Burger Frigyes ur, egy nyomtatott körözüvényt küldött szét a Máv. betegsegélyező pénztár összes tagjaihoz, a melyben ez foglaltatik: . . . „az Igazgatóság 183.677/902 sz. alatt kelt rendeletével, a betegpénztári tagok részére leendő gyógyszer-szállításról bízott meg”.

Mivel ez a nyilatkozat úgy tűnik fel, mintha már nem az eddig megszökött és a vasúthoz leközelebb fekvő két gyógyszer-társaság után a gyógyszerkezelő, hanem csakis Burger Frigyes ur és társai, kénytelen vagyok erre a föllépésre egy pár megjegyzést tenni, annál is inkább, mert ezenkívül még egy másik, elegánsabb felhívást is küldött szét a Máv. összes tisztviselői karához, a melyben azt hozglatja, hogy minát csak is ő lett megbízva a gyógyszer-szállítással, tehát azon tisztviselőknak, a kik esetleg nem lennének tagjai a betegsegélyező pénztárnak, azokat kegyes leend „kelő százalék”-kedvezményben is részesíteni, (azt hiszem, hogy ezalatt azt érti, a mit mi is bármely patikában megszoktunk adni, a Máv. i. t. tisztviselőinek.

Tekintettel arra, hogy ezen nyilatkozatban megtevésztés foglaltatik és félreértésekre adhat alkalmat, hogy például a fűtőházról, vagy a Kőváry-telepről is éjjel, vagy nappal, bármikor csakis az »Egyszarvuhoz» patikába lehet menni gyógyszerért, a fűtő tulsó oldalára, — az igazság érdekében kénytelen vagyok ezt a nagy vívmányt oda módosítani, hogy igenis a részvénytársaság patikája is megkapta hosszas folyamodására az engedélyt, hogy azon Máv. betegek részére, kik esetleg a fűtő tulsó oldalának közelében laknak, szállíthasson gyógyszerkezelő, már mint t. i. ő is!

Mert hát nem a közönség van a patikáért, hanem mint közegészségügyi intézmény, mely az állam fölggyelete alatt áll, a gyógyszerár van a — közönségért. Ennyit voltam bátor elmondani és kérem a Máv. betegsegélyező-egyletnek tagjait és igen tiszteit tisztikarát, hogy vigye receptjeit oda, a hol legközelebb találja és a hol legtöbb bizalma van, mert a végén talán nem is szereti és kívánja mindenki (a miniszteri árszabály mellett, mely ma már ugys a minimálisra van redukálva) a nagyon is olcsóra leárlejtezett orvosságot.

Széky Miklós,
a Máv-nak 25 év óta megbízott
gyógyszer szállítója.

Táviratok

—Fővárosi és vidéki tudósítóinktól.

A szerb királyi pár krusedoli látogatása.

Karlócza, febr. 11. (Érk. 11. ó.) A szerb királyi párt a krusedoli kolostorban Székes bácsi püspök üdvözölte. A gyász-istentisztelet után a sirboltba vonultak, hol a király a siremlék előtt térdelve sokáig imádkozott. A király felülőnén sápadt és mélyen megindult volt. A sirboltból visszatérve dejeuner volt. A király a cercele alkalmával a bálnak és főispánnak megköszönte a szíves fogadtatást.

Dejener után a királyi pár visszatért Karlócára, onnan pedig este 6 órakor Belgrádba.

A szász trónörökösne ügye.

Budapest, febr. 11. (érkezik 11 ó.) Drezdából je.entik, hogy a mai tárgyaláson a szász trónörökösne ellen házasságtörés miatt a válast kimondták.

Lemondott képviselő.

Budapest, február 11. (Érk. 11 óra.) Báró Harikányi, a facetsi kerület képviselője lemondott. A kerületben dr. Nemes Z. ismondott jelölték füg. ellen égi és Gränsenstein nyug. tobornokot szabadelvű programmal.

Fölmentett leánycsabitó.

Szombathely, február 11. (érk. 11 ó.) Mocsányi, a híres körmendi leányiskolai tanár, kit leánycsabitásért harnad félére ítélték el, a győri ítélő tábla mai ülésén fölmentette.

Felölös szerkesztő:

Dr. PAPP JÓZSEF.

Leptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

48-1903.
végh. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a helyi vidéki kir. jbiróság 1902. évi Sp. I. 162/5. számú végzése következtében Neuman M. cég javára Kertész István ellen 51 korona — fillér és járulékaik erejéig 1902. évi december hó 10-ikén fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1840 kor. — fillérre becsült következő ingóságok u. m.: takarmány, szekerek és lovak nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár-vid. kir. járásbíró 1903. évi V. 909/2. számú végzése folytán 51 korona tökéltetés, ennek 1902. évi febr. hó 15-ik napjától járó 5 % kamatai és eddig összesen 49 korona 46 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Magyar-Sárdon, az adósnak a lakásán leendő eszékölésére 1903. évi február hó 16-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kiűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megfigyessel hívták meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárón alul is el fogadják adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják, azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1903. évi jan. 23. napján.

Piger János,
kir. bir. végrehajtó.

Kölgyeim!!

Ha öde arcukat a késő korú ifjú színben megtartani kívánják, használják a

„Szigeti hatyu cremet“

és szappant, mely ártalmatlan összetételű, redő elsimító és szeplő mulasztó.

Főraktár: BURGER FRIGYES
drogueriájában, főlé, gróf Rhédey-báz.

1578

Bittó Rezső Kolozsvár, Mátyás király-tér 12. sz.

Elsőrendű úri divat, kalap, cipő
és fehérnemű üzlete.

2191 14-100

Ajánlom a bali idényre ujdonságaimat:

Bali ing, gallér, közelő, nyakkendő, glacié-keztű, lakcipő, cylinder, claque, frackmellény, selyemkendő, zsebkendő és il-latszerkeket. A legújbb divat és legjobb minőségben.

KIADÓ
vagy örök áron eladó!

Kolozsvárhoz egy negyed óra járás Szamosfalva községben egy tágas belső telek: 3 szoba, konyha verandával, egy 60 drb. marhára való kőistálló; az összes épületek újak. Tovább egy hold területű belsőkert és telek 3 szobás lakás és melléképületekkel. Tovább 20 katasztrális hold 1-ső osztályú szántóföld részben vagy együttesen

kiadó vagy örök áron jutányos árban
eladó!Értekezhetni Zattler József
vállalkozóval, Szentegyház-téca 20-ik
szám, Kolozsvárt. 2213. 1-3Alapított 1877. Alapított 1877.
Angol, francia úri divat-
cikkek, ing, gallér, közelő,
nyakkendő, kalap és es-
ernyő rakára 1978 32-?

Schéfer András

férfi szabó és úri divat
üzlete Kolozsvár, Mátyás
király-tér 8. sz.A brüsseli kiállításon ezüstérem-
mel kitüntetve. — Hazai angol
szövetek nagy raktára. Készít
férfi ruhákat, úgy magyar ruhá-
kat is a legegységesebb kivitelbenKészen találhatók divatos angol szabású
felöltők, továbbá vadászkabátokKolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
részvénytársaság.

Alapítókéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 kor. 89 fill.

Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és
folyószámlákra K. 9.011.613.20

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.Betéteket előnyös feltételek mellett
fogad el könyvecskékre vagy folyószá-
mlára és azokat felmondás nélkül fizeti
vissza.Váltókat, utalványokat, checheket és
kisorsolt értékeket legolcsóbb feltételek mel-
let számítoi le.Jelzálogos kölcsönöket előnyös tör-
lesztési módokat mellett nyújt kolozs-
vári házakra és földbirtokra.

Előleget ad értékpapírokra.

Értékpapírokat, érmeiket a legelő-
nyösebb árfolyamon vesz és elad saját és
idegen számlára.Zálogháza (bejárat a király-utca fe-
lő) délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5
óraig áll a közönség rendelkezésére és elő-
leget ad ékszerekre és ingóságokra.Áruraktárai (a pályaudvar mellett)
igen jutányosan és szakszerűen kezeli a be-
tárolt árukat és azokra a legelőnyösebb fel-
tételek mellett előleget ad.

Ugyanott

2178 8-*

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérigynöksége,

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

Izléses könyvnyomdai munkákat
legolcsóbban készít Gombos Ferencz
Lyceum-könyvnyomdája Kolozsvárt.

Hollay István építész-vállalkozó

Ajánlja magát a n.
é. helyi és vidéki építetők
figyelmébe.

Jelszava: „Olcsó árért, jó munkát.“

2194 8-15

Waggon vételnél tete-
mesen olcsóbb.

Egyik legregibb

Egész waggon vételnél
tetemesen olcsóbb.

TÜZIFA ÜZLET

Kolozsvárt, Széchenyi-tér 14-40. sz.
WERTHEIMER VILMOSNÁL kapható
gyorsés pontos szállításra teljesen száraz Hántott cseri, Bükk hasábia, Tölgy hasábia ház-
hoz szállítva 1 ÖL 22 K-ért. Vágott fa többféle nagy-
ságban azonnal szállítódik és minden vevő a helyes mértől személyesen meggyőződhetik, lévén a raktár a bel-
városban Széchenyi-tér 14. sz. Tüzifa-üzlet Kolozsvárt, Széchenyi-tér 14-40.

BURGER FRIGYES

gyógyszer, vegyszer és illatszer üzlete, Kolozsvár, Mátyás király-tér 8. sz.

Telefon 250.

A „Karolina országos kórház,“ „Vörös-kereszt kórház, m. kir. államvasutak, m. kir. tud.-egyetemi
intézetek, több betegsegélyző-pénztár és vidéki kórház gyógyszer- és kótszer szállítója.

Dus raktárt tartok mindennemű a szakmába vágó anyagokból.

Allat-gyógyászati szerek.
Bel- és külföldi gyógyszer külön-
legességek.
Butortisztító anyagok.
Esetek, különféle alakban.
Fényképezési vegyi szerek.
Folteltisztítók és rovarirtók.
Gazdaságos való cikkek.
Gyermekek táp- és ápoló-szerek.
Gyógyborok, vaskészítmények.
Gyógyszappanok, Berg- és Heinrich-
féle.
Háztartási cikkek, fényesítő.
Italok: Cognac, likör, angol rum.
Orosz theák, eredeti csomagokban.
Padolat festő és fényesítő.
Szavacsok minden fajtában.
Vegyi szerek ipari célokra.

Ajk- és arcfestékek, rougok.
Bajuszpedrők, brillantin.
Eszék, Földes, Hajós, Rozsnyay, Si-
hulsky-féle toiletté-cikkek.
Fogporok, fogpaszták, fogkefék.
Hajápolók: hajolajok, hajszesz és po-
mádék.
Hajfestő-szerek, Regenerator.
Herczegnő mosdóvíz szeplő ellen.
Hólgyporok: zsiros és zsírtalan,
„Amor“ a legártalmatlanabb.
Blaha Serail, Herbert, Germandré,
Jáva, dorin, Hermelin, Lechner.
Lohse, Veloutine, stb. minden színben.
Illatszóró üvegek és zacskók.
Illatszerek: Atkinson, Bayley,
Crown Parfümerie, Gossnel,
Presse Lubin, Guerlain,
Houbigant, Legrand, Piver,
Pinaud, Roger & Gallet gyárosok
legújabb különlegességei.
Kölni vizek valódi, „Johann Maria Fa-
rina-félék.
Köröm-ápoló-szerek, polisoir.
Pipere-szappanok minden illatban.
Szájvizek: „Amor“ Grensil, Kothe,
salicyl stb. stb.

Göresér harisnyák.
Gummi ágybetétek, szinések.
Gummi-övek, (Diana) Pessariumok.
Gummi- és halhólyag-különlégessége
orvosi rendelteté.
Haskötők méret után.
Hömörök minden kivitelben.
Irrigátorok, üveg és fémfő felszerelve.
Irrigátor felszerelések külön.
Kötöző szerek: Watta, pólya stb.
Léggárnák, kerek és szegletes.
Seb- és körtéfcsekendők, Catheterek.
Sérvkötők méret után.
Szopó-üvegek felszerelve.
Su-pensoriumok minden fajtája.
Szülésznői eszközök.
Tejsterilizáló készülék, Soxhlet tanár
féle.

2161. 68-100

Gazdaasszonyok figyelmébe!!!

Előírásom szerint gyorsan, olcsón, tisztán lehet mindenféle likőrt és rumot házilag előállítani

Árjegyzékkel szívesen szolgál

Burger Frigyes.

Üzletáthelyezés miatt

Réti Sándor cégnél

Deák Ferencz-utca

4. szám alatt

férfi és gyermek-ruhák, valamint finom férfi szövetek

kivételes olcsó árakban beszerezhetők.

2179 18-*

Üzletemet február 15-én a
Városháza épületébe
helyezem át.